

DANSK SOM FØRSTE, ANDET OG TREDJE SPROG I NORDEN

RESPONS FRA ISLANDSKE ELEVER I 10. KLASSE 2015

Nuuk , 6. – 10. august 2015

Brynhildur Anna Ragnarsdóttir
og
Þórhildur Oddsdóttir

Danskundervisningen i Island

- Dansk/nordiske sprog er andet fremmedsprog i Island
- Dansk er på skoleskemaet fra 5./7. klasse til 10. i grundskolen og 1 – 4 semestre i gymnasiet
- Antal timer pr. uge er fra 2 – 4 i grundskolen og 3 – 6 i gymnasiet
- Myte om at islandske børn og unge ikke vil lære dansk
- Få undersøgelser af dansk og danskundervisningen i islandske skoler
- Få undersøgelser omkring dansk som skolefag i nabolandene

Undersøgelsen

Formål

- At kortlægge danskfaget i den islandske grundskoles regi
- **To parallelle undersøgelser:**
 - a) elever og b) lærere

Antal deltagere i spørgeskemaundersøgelse A

- 359 elever i 10. klasse (grundskolens afgangsklasse)
 - 203 (56.5%) piger, 156 (43.5%): drenge
- 344 definerer sig islandske; 17 fra andre steder i verden (Kosovo, Indland, Polland, Korea, Marocco, Vietnam, Færøerne, Rusland, Kina, Rumænien + blandede med engelsk, amerikansk, afrikansk)

Antal deltagere i spørgeskemaundersøgelse B

- 21 lærere i 10. klasse fra skoler i hovedstadsområdet og provinsen

Offentlige formålsbeskrivelser

- Nordiske:

- I skolerne har der hidtil været fokus på børn og unges læsefærdigheder, også når det gælder den såkaldte nabosprogsundervisning i fagene dansk, norsk og svensk. **En undersøgelse af internordisk sprogforståelse har imidlertid vist, at udfordringerne med at forstå hinanden ligger i forståelsen af det talte sprog.**
- Målet er at hvert eneste barn skal have en nordisk oplevelse under sin skoletid.

- Islandske:

- § 25 i Loven om grundskolen

The Compulsory School Act stipulates that the National Curriculum Guide is to include provisions for the contents and organization of teaching of Danish or another Nordic language to show the intention of the authorities to give Icelanders an opportunity to be active participants in the Nordic community.

- Den islandske læseplan

The Nordic languages are taught because of the relations and cultural links with the Nordic countries. Our history is intertwined with their history and culture. The cultural heritage is common for all these countries and the languages are of the same branch. The social structure of these nations is based on the same values: democracy, cooperation and equality.

Lande de unge har besøgt

N=291

268	(92.1%)	Danmark
28	(9.6%)	Finland
50	(17.2%)	Færøerne
7	(2.4%)	Grønland
80	(27.5%)	Norge
148	(50.9%)	Sverige

Antal besøg viser at gennemsnitligt har hver elev besøgt to lande i Norden.

Kulturel bevidsthed

God bevidsthed om og kendskab til sprogene i Norden.

Dansk i elevernes nærområde (kontekst)

Positivt at have dansk som fag?

N=356

- 224 (62.9%): ja
- 132 (37.1%): nej

Mulige grunde til at lære dansk:

Kender danskere i Island?

N=354

- 130 (36.7%): ja
- 224 (63.3%): nej

Dansk er obligatorisk fag?

N=354

- 336 (94.9%): ja
- 18 (5.1%): nej

Personlig relation til Danmark? N=354

- 114 (32.2%): ja
- 240 (67.8%): nej

Boet i Danmark?

N=354

- 22 (6.2%): ja
- 332 (93.8%): nej

Familie i Danmark?

N=353

- 106 (30.0%): ja
- 247 (70.0%): nej

Har venner i Danmark?

N=355

- 105 (29.6%): ja
- 250 (70.4%): nej

Dansk i de unges fremtidssyn (motivation)

Eventuelt gavn af at kunne dansk til fremtidsbrug N=352

248 (70.5%): ja
104 (29.5%): nej

Eventuelt gavn af at kunne dansk for at studere i Danmark eller Norden N=353

276 (78.2%): ja
77 (21.8%): nej

Eventuelt gavn af at kunne dansk for at arbejde i Danmark eller det øvrige Norden N=354

269 (76.0%): ja
85 (24.0%): nej

Eventuelt brug af at kunne dansk fordi jeg tilhører det nordiske fællesskab N=351

237 (67.5%): ja
114 (32.5%): nej

Viden om, at når man kan dansk kan man også tale med folk i Norge, Sverige, Finland, Færøerne N=353

271 (76.8%): ja
82 (23.2%): nej

Norden er en oplagt fremtidsscene for at studere og arbejde N=353

200 (56.7%): ja
153 (43.3%): nej

Elevernes tanker om dansk i deres daglige liv

Interesse for at komme i kontakt med unge der taler dansk? N=351

201 (57.3%): ja

150 (42.7%): nej

Interesse for at komme i kontakt med unge der taler norsk/svensk? N=350

201 (57.4%): ja

149 (42.6%): nej

Bortset fra klasseværelset, hvor har jeg nu brug for at kunne tale dansk? N=335

Receptionskommiteen på skolen; yde service til Danskere/Nordboere i Island; på rejser i Danmark og i Norden; på nettet; til idrætsstævner; sammen med gæster (familie) fra Danmark/Norden; i forretninger; på restauranter, hoteller. . . (**nutiden**)

Situationer som muligvis kræver, at jeg kan tale dansk? N=335

Turisme i Island, Dk, Norden; arbejde; bosættelse i Dk/Norden; forretninger, restauranter; tale med familie (søskende) og venner i Dk; på skolen; idræt; vise vej; hvis en Dansker/Nordboer ikke taler engelsk ☺, når en dansk udvekslingselev overnatter hos mig, som er meget sjovt. (**fremtidsperspektiv**)

Ingen grund til at kunne dansk i dag, men kunne godt have været for 30 år siden.

Dansk kultur i undervisningen

Eleverne har

set danske film/tv-programmer på skolen? N=350
342 (97.7%): ja 8 (2.3%): nej

lyttet til dansk musik på skolen? N=351
331 (94.3%): ja 20 (5.7%): nej

læst en dansk bog på skolen? N=350
274 (78.3%): ja 76 (21.7%): nej

Dansk tale i undervisningen

N=341

Opgavetyper

- Læse højt fra læsebogen, opgaver
- Svare på lærerens spørgsmål
- Oversætte gloser fra islandsk til dansk
- Specificerede taleøvelser
- Præsentationer af egne projekter
- I lege og spil
- I mundtlige eksamener

Frekvens

Aldrig (30) Sjældent (11) Af og til (20) Ofte (13) Altid (37)

Tale er en lærerstyret aktivitet gennem organisering og opgavetyper.

Hvad man taler om og med hvem

Indhold:

- Pensumstyret tale
- Mine interesser
- Læreren lægger op med idéer
- Om bøger
- Højtlæsning
- Situationsbundne fraser: *tak for timen, kan jeg gå på toilettet?*
- Oversætte tekster fra pensum
- Ikke noget konkret

Samtalepartner:

- LÆREREN
- Klassekammerater

7.2 Andet som gør sprogindlæring nemmere

N=257

Motivation

- *interesse for sproget*
- *god lærer*
- *transfer fra andre fremmedsprog*
- *opnå anerkendelse*

Tale og lytte

- *Bo i landet, øve udtale, se gode programmer/film med og uden undertekster, tale sproget, lytte til musik/ oplæsning/ samtaler*

IT-midler

- *Sprog app i telefonen*
 - *Duolingo*
 - *Quizlet*

Læse

- *Læse romaner*

Sproget som system

- *Ordforråd og sætningslære*

Oversættelse

- *gloselister, terpe pensum*

7.3 Prioriteret i undervisningen – elevernes syn

N= 287

læse

Σ

\emptyset

264

0,92

lytte til andre tale

195

0,68

kommunikere med andre på sproget

176

0,61

skrive

216

0,75

gentage

184

0,64

se film og og tv-programmer

179

0,62

computerspil

162

0,56

andet

117

0,48

7.4 Andet som læreren lægger vægt på i undervisningen - elevernes mening

N=252

Ordforrådstilegnelse

- Gloser
- Oversættelse
- Ordbøger
- I temaer
- I leg

Grammatik

De fire færdigheder

- At læse
- Beskrive billeder skriftligt
- At tale

It-opgaver: Prezy, Duolingo, Kahoot

Samarbejde

- Løse opgaver i par og grupper
- Spille spil på dansk
- Diskussioner

- „NEJ“ = 147

7.5 En god dansktime er når. . . N=294

Atmosfære og disciplin

God lærer

- en lærer som taler godt dansk
- at læreren lærer os dansk i stedet for at vi læser teksten og svarer på spørgsmål
- god undervisning

Disciplin

- arbejdsro
- god atmosfære
- når vi bruger timen godt
- når jeg lærer noget nyt
- når jeg er glad efter timen
- at emnet interesserer mig
- at man lærer noget som sigter mod fremtiden

Negativ holdning (77 = 26%)

- aldrig
- eksisterer den slags time?
- når der er fri i dansktimen
- når læreren ikke er irriteret

Aktiviteter

- aktion og aktiviteter
- film i undervisningen
- krævende projekter
- når alle er aktive
- når vi taler dansk og diskuterer
- samarbejde og tale meget på dansk
- samtaleøvelser
- vi får sjove opgaver
- vi får udfordrende opgaver

„Jeg synes at vi først skal lære at tale sprog og så at skrive“.

„Når jeg lytter meget til dansk og forstår“

„Nogle timer er bare gode og andre ikke.“

Nemt og svært i tilegnelse af dansk

	Nemt – JA	Svært - NEJ	
Udtale	39.9%	38.4%	Ok
Retskrivning	42.1%	44.1%	Ok
Ordforråd	43.1%	56.0%	Obs!
Skrive sammen med	38.5%	53.1%	Obs!
Tale dansk med nogen	41.5%	40.5%	Ok
Lytteforståelse	49.2%	41.7%	Obs!
Læseforståelse	68.1%	62.7%	Obs!
Intet	34.5%	73.3%	Obs!

* Der burde være tilsvarende % tal ved “*nemt*” og “*ikke svært*”

Elevernes strategier i sprogtilegnelsen

11.1 bruger islandske når jeg mangler ord N=294

235 (79.9%): ja

59 (20.1%): nej

11.2 bruger mimik når jeg mangler ord N=289

218 (75.4%): ja

71 (24.6%): nej

11.3 noterer jeg nye ord og fraser N=291

150 (51.5%): ja

141 (48.5%): nej

11.4 læser lektier med en anden N=289

210 (72.7%): ja

79 (27.3%): nej

11.5 læser noget jeg selv har valgt N=290

129 (44.5%): ja

161 (55.5%): nej

11.6 gentager og øver udtale N=288

147 (51.0%): ja

141 (49.0%): nej

11.7 optager det jeg siger – taletræning N=290

64 (22.1%): ja

226 (77.9%): nej

11.8 bange for at lave fejl N=289

127 (43.9%): ja

162 (56.1%): nej

Elevernes awareness om sprogtilegnelse

12.1 jeg kan lytte og tale selv om jeg ikke er så god til at læse og skrive N=288

169 (58.7%): ja

119 (41.3%): nej

12.2 når jeg læser slår jeg op i ordbogen N=291

200 (68.7%): ja

91 (31.3%): nej

12.3 jeg har det nemmere at lære sprog end voksne N=290

166 (57.2%): ja

124 (42.8%): nej

12.4 jeg kan lære sprog på kort tid hvis jeg anstrenger mig N=287

189 (65.9%): ja

98 (34.1%): nej

12.5 jeg kan gøre mig forståelig på skriftligt eller mundtlig dansk selv om jeg laver fejl N=288

210 (72.9%): ja

78 (27.1%): nej

12.6 jeg vil at læreren retter alle mine sprogfejl N=289

184 (63.7%): ja

105 (36.3%): nej

12.7 jeg kan se at mange danske ord ligner islandske N=290

235 (81.0%): ja

55 (19.0%): nej

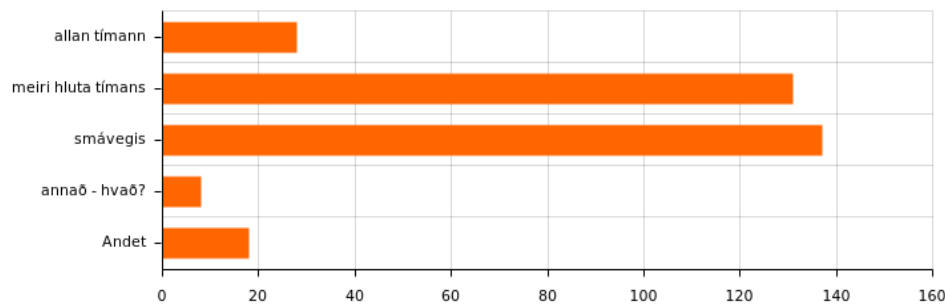
12.8 jeg kan genkende ord i dansk tale fordi de ligner islandsk N=289

239 (82.7%): ja

50 (17.3%): nej

13.3 Læreren taler dansk (elevernes mening)

N=286

28 (9.8%): hele tiden

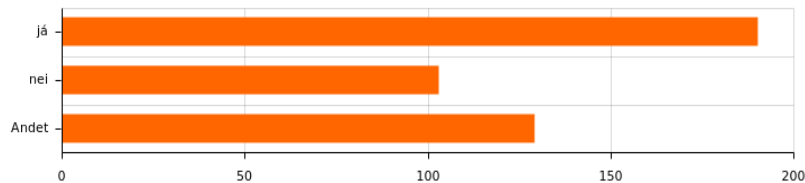
131 (45.8%): det meste af tiden

137 (47.9%): af og til

18 (6.3%): andet

8 (2.8%): andet - hvad?

13.5 Vi hører dansk i næsten alle timer

N = 287

190 (66.2%): ja

103 (35.9%): nej

129 (44.9%): Andet

Hvad?

Film

Om kongefamilien

Lydbøger

Lytteøvelser tilhørende læsehæftet

Læreren

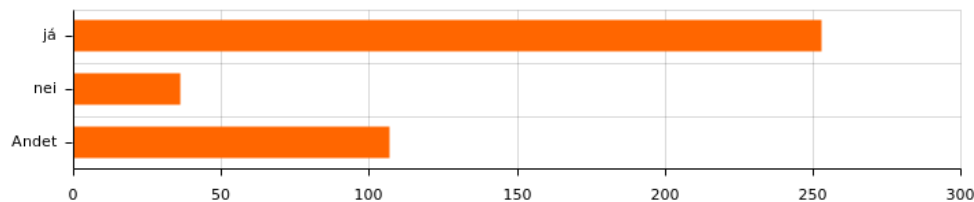
Musik

Nyheder

Oplæste noveller

Tv-programmer

13.6 Vi skriver dansk i næsten alle timer

Hvad?

Diktat
Gloser

Friskrivning ud fra eget valg
Noget i tilknytning til bogen
Opgaver fra lærebogen

N = 284

253 (89.1%): ja

36 (12.7%): nej

107 (37.7%): andet

Talefærdighed: elevernes selvevaluering

14.1 forstår men kan ikke svare spontant

N = 290

180 (62.1%): ja

110 (37.9%): nej

14.2 svært ved at finde de rigtige ord i samtale

N=287

217 (75.6%): ja

70 (24.4%): nej

14.3 tør ikke sige noget på dansk i klassen

N=288

87 (30.2%): ja

201 (69.8%): nej

14.4 åbner aldrig munden på dansk

N=287

92 (32.1%): ja

195 (67.9%): nej

14.5 når jeg ikke forstår gætter jeg

N=283

207 (73.1%): ja

76 (26.9%): nej

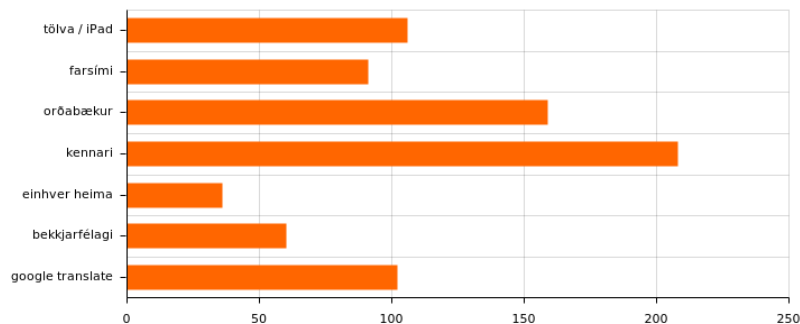
14.6 jeg har et yndlingsord på dansk

N=286

100 (35.0%): ja

186 (65.0%): nej

14.8 Den største studiehjælp

N=284

106 (37.3%): computer / iPad

91 (32.0%): mobilen

159 (56.0%): ordbøger

208 (73.2%): læreren

36 (12.7%): familien

60 (21.1%): klassekammerat

102 (35.9%): Google translate

Interessante projekter

Klimaduellen – tværfagligt projekt om madspild

Nordens dage – interaktivt projekt med elevdeltagelse

ISLEX - en flersproget ordbog fra moderne islandsk til dansk, norsk bokmål, nynorsk, svensk og færøsk

Norden i skolen - læremidler

Nordiske sprogpiloter – målgruppe er lærere